

Kongregace redemptoristů – *Congregatio Sanctissimi Redemptoris CSsR*

„Copiosa apud Eum redemptorio“ – Hojně je u Něho vykoupení

V roce 1732 založil Alfons Maria von Liguori¹ se skupinou kněží kongregaci s názvem Misionáři *Nejsvětějšího Spasitele*, která byla roku 1749 Papežem Benediktem XIV. potvrzena na Kongregaci *Nejsvětějšího Vykupitele*. Na území tehdejšího Rakouska se řád redemptoristů rozšířil zásluhou dvou moravských rodáků Jana Dvořáka, pozdější jméno Klement Maria Hofbauer z Tasovic², a Tadeáše Hýbla z Čermné³. Hofbauer založil v roce 1820 první dům ve Vídni, ze kterého v roce 1841 vznikla rakouská provincie. Roku 1848 opouštějí redemptoristé monarchii a odchází do českých zemí. Od té doby se začínají psát dějiny jejich působení u nás.

Místa působení řádu redemptoristů v českých zemích v letech 1848–2021

Svatý Kámen

Od roku 1848 obývali klášterní budovy redemptoristé, kteří museli opustit Vídeň v důsledku revolučních změn. V roce 1895 působili na tomto poutním místě členové Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti, tzv. petrini z Českých Budějovic a řeholnice ženské větve této kongregace.

1 Sv. Alfons Maria (1669–1787), pocházel z významného italského šlechtického rodu Liguori, byl velice nadaný, ve věku 16 let obhájil doktorát z práva světského i církevního a věnoval se do svých 27 let advokátské praxi. Po prohraném procesu, kdy přehlédl banální formalitu, se zhroutil a pocítil, že má změnit povolání. Rozhodl se, že se bude věnovat charitativní a duchovní činnosti. Po studiu teologie byl ve svých 30 letech vysvěcen na kněze. Papež Řehoř XVI. jej v roce 1839 kanonizoval, Pius IX. v roce 1871 zařadil mezi učitele církve. Je patronem zpovědníků a profesorů morálky.

2 Klement Maria Hofbauer (1751–1820) narodil se v Tasovicích u Znojma. Vyučil se pekařem, pak studoval teologii ve Vídni. V roce 1784 odešel s Tadeášem Hýblem do Říma, kde požádali o přijetí do tehdy nového řádu redemptoristů. V roce 1785 složili jako první neitalští redemptoristé řeholní sliby a byli ještě téhož roku vysvěceni na kněze. Klement Maria působil ve Varšavě a ve Vídni, kde ho roce 1813 jmenoval biskup rektorem kostela sv. Voršily v Johannesgasse. V roce 1909 byl svatořečen Piem IX. Je patronem města Vídně.

3 Tadeáš Hýbl (1760–1807), český redemptorista, vzdělaný kněz a lingvista. Ve Varšavě řídil misijní činnost kláštera a všemožně se snažil podporovat úsilí svého přítele P. Klementa Maria. Zemřel nakažený tyfem při ošetřování napoleonských vojáků v náručí svého přítele Klementa Maria Hofbauera ve věku 47 let. P. je pohřben v arcibiskupské hrobce katedrály ve Wawelu ve Varšavě.

Redemptoristé se zpět vrátili v roce 1924 a vykonávali zde duchovní správu až do roku 1949, kdy byl kostel a klášter uzavřen. Areál kostela i kláštera se nalézal v přísně střeženém hraničním pásmu a byl postupně devastován. Kostel sloužil jako sklad ostnatého drátu a pletiva na ženiní zátarasy, věž sloužila jako pozorovatelná Pohraniční stráž. Klášterní budovy (ambity a budova s celami řeholníků) byly postupně demolovány a zcela zbořeny v roce 1975. V roce 1990 díky iniciativě bývalých rodáků žijících v Rakousku a Německu začala rekonstrukce poutního areálu, která byla dokončena roku 1993 slavnostním vysvěcením kostela a kaple.

Koclířov

Členové redemptoristického řádu přišli do obce v roce 1848, zatím bez možnosti vlastního ubytování. Základní kámen kláštera byl položen v roce 1852 a v roce 1855 se kněží české i německé národnosti přemísťují do nově postaveného řádového domu – hospice, který byl od roku 1871 povýšen na kolej a roku 1884 je v něm zřízen juvenát. O tři roky později je přistavěn kostel sv. Alfonse a P. Marie Fatimské. Na tomto místě je činnost ukončena 1896, kdy se kněží přestěhovali do nového kláštera ve Čtyřiceti Lánech u Svitav. Od roku 1995 je Koclířov sídlem Fatimského apoštolátu v ČR.

Kostel sv. Václava a klášter v Praze Na Zderaze

Původně Augustiniánský klášter i kostel. Oba objekty byly zrušeny roku 1785 reformami Josefa II. a poté sloužily pro vojenské účely. Z podnětu císaře Františka II. je roku 1809 klášter přeměněn na c. k. zemskou trestnici a postupně je objekt rozšiřován. Císař v roce 1824 vydal povolení opět využívat kostel sv. Václava k duchovním potřebám. Po františkánech, kteří zajišťovali duchovní službu v letech 1809–1826 a knězi P. Františku Josefovi Řezáči, známému svým humanitním postojem k vězňům i reformátoru vězeňství, zde rovněž v letech 1856–69 působili redemptoristé. V té době zajišťovali duchovní správu nad nemocnicí a duchovní správou pro 1600 vězňů. V současnosti slouží kostel církvi československé husitské.

Klášter a kostel Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého na Novém městě pražském-Karlově

V letech 1855–1869 zde řádoví kněží krátce obstarávali duchovní správu při kostele a obnovili bývalé pobožnosti. Po odchodu redemptoristů zde byl ustanovován jediný diecézní kněz. Kostel patří římskokatolické církvi a v budově kláštera je od roku 1991 Muzeum Policie ČR.

Červenka u Litovle

Kolej⁴ vznikla v roce 1860, kdy Arcivévoda Maxmilián Habsburský, předal kongregaci k užívání svůj zámek. Redemptoristé vedle něj přistavěli kostel sv. Alfonse s obrazem Panny Marie Ustavičné Pomoci, který byl vysvěcen v roce 1862. Je jediným chrámem v naší zemi, zasvěcený tomuto světcovi. Budova zámku byla stavebně rozšířena o jedno poschodí, vznikla řádová střední škola pro výuku kněžského dorostu (1896). Ještě před zřízením gymnázia v Litovli tady studovali studenti „civilních“ oborů. Vyučovacím jazykem byla čeština. V listopadu 1922 vyhořel mimo kostela celý klášter. Juvenát byl uzavřen a přestěhoval se do Libějovic u Českých Budějovic. V červnu 1949 zdejší redemptoristé přečetli pastýřský list namířený proti Katolické akci a odmítli slib věrnosti vládě. V dubnu 1950 byl klášter zrušen, řádoví kněží a bratři přemístěni do určených centralizačních středisek. V letech 1954–1959 sloužila vojenské posádce. Od června 1959 až do současnosti (2021) je v něm umístěn Domov pro seniory.

Svatá Hora u Příbrami

V roce 1861 byli redemptoristé na poutní místo uvedeni kardinálem Bedřichem ze Schwarzenbergu. V roce 1903 po rozsáhlé opravě a renovaci požádali papeže Pia X. o udělení titulu „bazilika“ pro poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie. V roce 1905 papež uznal jejich žádost za oprávněnou a povýšil Svatou Horu na „baziliku menší“. Kongregace pak zde působila až do násilného ukončení činnosti v roce 1950. Od 24. března 1990 je duchovní správa Svaté Hory opět svěřena kněžím Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele, pod jejichž vedením se poutní areál nachází i v současnosti.

⁴Výraz **klášter** je odvozen z latinského *claustrum* = uzavřené místo. Významově příbuzný výraz **konvent**, **kolej** či **řeholní dům** pak označuje spíše samotné osazenstvo.

Praha

V roce 1869 zakoupila císařovna Marie Anna, sestra císaře Františka I. bývalý klášter a kostel řádu theatinů v Nerudově ulici na Malé Straně a věnovala je redemptoristům. Ti provedli renovaci kostela a také zavedli jeho současné zasvěcení Panně Marii Matky ustavičné pomoci a sv. Kajetánu. V roce 1950 řeholníky vyhnali komunisté, kostel sice zůstal zachován pro náboženské účely, ale většinou byl zavřený. V roce 1964 byl kostel s klášteřem prohlášen kulturní památkou. Redemptoristům byl kostel vrácen až v roce 2005.

Hora Matky Boží v Králíkách

Poutní komplex se začal stavět roku 1696 a za čtyři roky (21. 8. 1700), byl kostel posvěcen a na hlavním oltáři umístěn Milostný obraz Panny Marie Sněžné. Hora se začala nazývat „Hora Matky Boží“. Nazval ji tak její zakladatel králický rodák Tobias Jan Becker svatovítský kanovník, později královéhradecký biskup. Po dokončení kostela se začal budovat klášter. Po jeho dostavbě zde působil od roku 1710, řád Servitů – Služebníků Panny Marie. V roce 1846 vinou blesku kostel i s klášteřem vyhořel. Za rok byl sice kostel obnoven, ale teprve před koncem 19. století je dokončena vnitřní výzdoba. V roce 1883 povolává královéhradecký biskup Dr. Josef Johann Hais, řád redemptoristů do uvolněného kláštera. Řeholníci zde působili až do dubna roku 1950, kdy byl klášter zrušen a zřízen jeden z tzv. centralizačních táborů pro redemptoristy, jezuity a salesiány. V roce 1965 převzala objekt kláštera Česká katolická charita. Od roku 1990 spravovali poutní místo znovu redemptoristé a roku 1993 byl znovu otevřen i Poutní dům. V letech 2002–2007 zde bylo sídlo skupiny redemptoristů, která pořádala lidové misie. V létě 2013 předala kongregace kostel a areál kláštera královéhradecké diecézi. Nyní je klášter i toto poutní místo bez přítomnosti řeholníků.

České Budějovice

Českobudějovický biskup Jan Valerián Jirsík, pozval v 50. letech 19. století tři německé redemptoristy, aby v kostele sv. Mikuláše obnovili misie ve městě. Jejich trvalé působení se podařilo zajistit úsilím dalších nástupců v úřadě biskupa. To se zdařilo 2.10.1885, kdy při klášterním kostele Obětování Panny Marie, byla zřízená redemptoristická rezidence, později povýšená na kolej – 1898. V letech 1908–1921 byl v koleji zřízen juvenát a od roku 1923 noviciát. Po vzniku československého státu se kolej stává součástí pražské provincie a je plně počestěna. Ukončení působení domu proběhlo likvidačním nařízením v roce 1950. V roce

1968 dostali tři redemptoristé státní souhlas k výkonu duchovní služby. Působili zde do roku 1985. Kolej ve městě nebyla obnovena ani po roce 1989.

Filipov

Filipov je mariánským poutním místem Šluknovska, spjatým se zjevením Panny Marie 13. ledna 1866. V letech 1870 až 1873 došlo k výstavbě kaple a v letech 1873–1885 byl postaven kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů. V květnu 1884 byl položen základní kámen ke stavbě klášterní koleje. Dostavěna byla v roce 1885 a roce 1892 ještě rozšířena. V letech 1914–1915 byl zřízen noviciát a zároveň přistaven poslední trakt koleje. Kongregaci bylo svěřeno poutní místo. Dne 13. 1.1926 byl poutní kostel ve Filipově papežem Piem XI. (1857–1939) prohlášen za baziliku minor, na základě žádosti generálního představeného kongregace redemptoristů. Po roce 1945 převzali duchovní správu čeští redemptoristé, kteří zde působili do dubna roku 1950, kdy byla jejich činnost ukončena v rámci Akce K. Řeholníci byli internováni v Králíkách a v Broumově. Klášterní budova se v 50. letech využívala pro potřeby internovaných řádových sester, v 60. letech 20. století ji mělo ve správě vojsko, v 70. letech zde byl Domov důchodců. V roce 2014 byla budova bývalého kláštera vrácena do majetku kongregace redemptoristů. Od roku 2021 je ve vlastnictví města, které je využívá pro sociální účely. Domov důchodců se nyní jmenuje Domov „Srdce v dlaních“

Čtyřicet Lánů u Svitav

Kostel sv. Josefa spolu s přilehlým redemptoristickým klášterem byl založen v roce 1894. Základní kámen byl položen za přítomnosti generálního vikáře Johannese Weinlicha 23. září 1894. K slavnostnímu vysvěcení kostela a koleje redemptoristů došlo 7. září 1896 olomouckým arcibiskupem dr. Theodorem Kohnem. Němečtí redemptoristé zde působili až do odsunu německých obyvatel v roce 1946. Čeští řádoví kněží do noci z 13. na 14. dubna 1950, kdy probíhala celorepubliková Akce „K“. Klášter byl zrušen a řeholníci odvezeni do centralizačního tábora Králíky. Budovu kostela sv. Josefa získal římskokatolický farní úřad a budovu kláštera svitavská nemocnice, která v něm zřídila plicní a později i jiná oddělení. V současnosti je vlastnictvím Charity Svitavy. **Do roku 1901 byly všechny koleje součástí vídeňské provincie a v krajích obsazeny českými nebo německými redemptoristy, podle jazyka kraje, formační domy byly pouze německé, proto se v českých kláštřech zasazovali o založení českého juvenátu. První česká kolej byla založena v Července u Litovle. V roce**

1899 byla sepsána žádost o zřízení nové provincie. V dubnu 1901 generální představený Mathias Raus rozhodl o rozdělení rakouské provincie na vídeňskou a pražskou. Pražské provincii byly přiděleny tři domy. V Praze kolej u Kajetána se sídlem provinciála a noviciátu řádu, poutní místo Svatou Horu a Červenku u Litovle s českým juvenátem.

Světec u Bíliny

V roce 1901 byl podniknut pražskou provincií redemptoristů pokus o zřízení malého konventu – hospice. Měl zde být umístěn noviciát. Pokus se nezdařil a již roku 1903 redemptoristé Světec opustili.

Bílsko u Litovle

Redemptoristé zde působili v roce 1903. Kostel Božského Srdce Páně s klášterem byl postaven v letech 1902–1903, kdy byl zřízen i noviciát pro dorost. Kostel je s někdejší klášterní budovou spojen sakristií. V současnosti je budova v majetku obce.

Obořiště

Kostel a klášter patřil řádu Paulánu až do roku 1786, kdy jej zrušil Josef II. V roce 1902 jej koupili redemptoristé, přistavěli další patro a zřídili teologické učiliště a gymnázium. To bylo násilně zlikvidováno v noci ze 13. na 14. dubna 1950. Od roku 1953 byl areál kláštera využíván jako výchovný ústav. Dnes výchovný ústav se střední školou. Kostel sv. Josefa opět patří kongregaci redemptoristů.

Brno

Kostel svatého Michala je od 13. století spojen s přítomností dominikánského řádu. Jeho činnost byla přerušena v roce 1785 při rušení klášterů za císaře Josefa II. Kostel byl pak spravován z Petrova. V roce 1808 byl při kostele sv. Michala zřízen kněžský seminář. Od roku 1905 zde působil řeholní řád redemptoristů až do jeho násilného ukončení v roce 1950.

Dnes v kostele působí opět dominikáni.

Plzeň

Redemptoristický řád přišel do Plzně v roce 1907. Pro potřeby řádu byla zakoupena Vaňkova vila, ve které redemptoristé zřídili prozatímní kapli Panny Marie Matky ustavičné pomoci.⁵ Kaple byla vysvěcena 18. 6. 1907. Když návštěvy věřících vzrostly, požádal superior řádu P. Josef Roller v Praze, aby redemptoristé mohli v Plzni vystavět nový chrám, zasvěcený svatému Janu Nepomuckému. Stavba kostela byla zahájena 30. června 1908. Po finančních peripetiích a zjednodušení projektu se podařilo stavbu dokončit a slavnostně posvětit 22. 10. 1911. Nová budova kláštera s řádovou kaplí a knihovnou byla dokončena a vysvěcena 11. června 1936. V roce 1950 po 43 letech působení museli řeholníci odejít z Plzně na nátlak komunistického režimu. Objekt kláštera v současnosti slouží Policii ČR.

Po roce 1918 byly do pražské provincie začleněny všechny domy na území republiky. Provincie byla pak zvána československá.

Viceprovincie Bratislavskou a Michalovce tvořily – Stropkov (1921), Podolinec (1922), Kostolná (1923), Michalovce (1931), Bratislava(1935), Staré Hory (1941), Sabinov (1946).

V době první republiky vzniklo v Čechách a na Moravě a na Slovensku ještě několik dalších domů.

Planá u Mariánských lázní

V roce 1918 přenechala hraběnka Marie Nostic-Rhieneck kongregaci poutní kostel sv. Anny i okolní pozemky. Redemptoristé začali na nich hospodařit a stavět. Misijní dům a chlapecký konvikt byl dostavěn 24. září 1922. V květnu 1925 byla dokončena také stavba studentské ubytovny. Řádoví bratři zde působili do druhé světové války, kdy kostel i konvikt zabrali nejprve v roce 1939 pro své potřeby nacisté (Wehrmacht) a po nich berlínské mládežnické hnutí Hitler Jugend. V roce 1946 se na krátkou dobu vrátili a v roce 1950 bylo jejich působení násilně přerušeno. Poté již budovy slouží výhradně zdravotnictví.

⁵Obráz Panny Marie ustavičné pomoci je jakýmsi paládiem kongregace redemptoristů. Její historie spojená s řádem se začala psát po roce 1866, kdy byla ikona přenesena do kostela sv. Alfonse v Římě. Papež Pius IX. světil tuto ikonu redemptoristům, aby ji šířili spolu s úctou k Panně Marii.

Libějovice u Vodňan

V roce 1924 po pozemkové reformě zakoupili redemptoristé nový zámek i s přilehlým parkem. V roce 1926 byl posvěcen juvenát, který navštěvovalo kolem sta studentů z různých zemí. V roce 1938 staví klášter a kostel Nalezení sv. Kříže. Oba objekty byly vysvěceny v roce 1939. Kongregace zde působila do roku 1942, poté budovu obsadili Němci. Po válce zde redemptoristé pobývali jen krátce a to do 7.10. 1949, kdy byl juvenát zrušen a zřízena v něm škola StB. Od roku 1950 do 1992 byl v užívání pohraniční stráž, do roku 2012 pak Policií ČR. V roce 2021 je zámek na prodej a chátrá. Zajímavostí toho místa je, že se zde nachází nejmenší hřbitůvek v naší republice, umístěn v přilehlém parku. V roce 1937 jsou zde pohřbeni: první libějovický rektor P. Martina Janů a ředitel juvenátu P. Antonín Vorlíček.

Hlučín

1924–1938, Exerciční dům a tiskový apoštolát. Podpisem mnichovské dohody a připojení českého pohraničí k Německé říši, do kterého spadalo Hlučínsko, znamenalo vystěhování a zastavení činnosti exercičního domu. Dnes slouží objekt sociálním účelům.

Moravská Ostrava

Kongregaci redemptoristů pozval do Ostravy olomoucký arcibiskup Leopold Prečan. K užívání dostali filiální kostel sv. Václava a na místě původní fary vybudovali moderní kolej. 14. dubna 1950 byli řeholníci násilně odvezeni do internačního tábora v Králíkách. Budova byla dána k užívání státním a městským organizacím. Na počátku 90. let byla kongregaci navrácena a ti ji dali k dispozici studiu Telepace – nyní křesťanská televize Noe.

Karlovy Vary

Kolej byla založena roku 1927 a v roce 1933 nechali redemptoristé postavit kostel zasvěcený P. Marii ustavičné pomoci. Kolej v období let 1938–1945 patřila pod sudetský provinciát a s ní koleje – Karlovy Vary, Tasovice, Rychnov nad Malší-Svatý Kámen, Králíky, Filipov, Planá, Čtyřicet Lánů-Svitavy. Po odsunu německých redemptoristů přišli do kláštera čeští řeholníci, podřízení pražskému provinciálu. V noci ze 13. na 14. dubna 1950 nastala likvidace mužských klášterů. Redemptoristé byli odsunuti do centralizačních táborů. Budovy převzalo ministerstvo vnitra. Kostel byl v roce 1962 darován státu a stal se skladištěm nábytku. V roce 1968 se zdálo, že se vrátí církvi, ale nestalo se tak a v roce 1984 byl demolován. Byly

zachovány jen obě klášterní budovy, které jsou součástí přestavby z roku 1990 a slouží jako Úřad města Karlovy Vary.

Stará Boleslav

Na poutní místo s kostelem Nanebevzetí Panny Marie a Palladiem⁶ pozval kongregaci v roce 1929 pražský arcibiskup František Kordač. Redemptoristé zde obstarávali duchovní i běžný provoz kostela a zasloužili se také o jeho opravu. Během druhé světové války redemptoristé ukryli originál Palladia a vystavovali kopii. Podle svědectví P. Jana Zemánka CSsR, pozdějšího provinciála, se postarali také o uschování řady dalších historických a uměleckých cenností z kostela Nanebevzetí Panny Marie. Redemptoristé originál Palladia střežili až do likvidace řádu v roce 1950, přičemž jej přiloženým potvrzením s podpisem svého posledního představeného P. Otto Louly záměrně označili za kopii. V době komunistické totality se Palladium znovu na oltáři staroboleslavského poutního chrámu objevilo ve své kopii. V dalších letech kanovníci kapituly pod vedením pozdějšího biskupa Mons. ThDr. Jana Lebedy uchovávali mariánský originál na utajeném místě.

Tasovice

Rodný domek sv. Klementa M. Hofbauera v Tasovicích koupila v roce 1908 rakouská provincie redemptoristů. Do roku 1929 zde působily sestry sv. Hedviky, které zde zřídily klášter se sirotčincem a domácí ošetrovnou nemocných. Objekt převzala dne 13. 11. 1929 pražská provincie redemptoristů a založila nový klášter. Kostel sv. Klementa M. Hofbauera byl postaven v roce 1933. Po druhé světové válce němečtí redemptoristé odešli a přišli čeští řeholní bratři, kteří pomáhali v duchovní správě až do roku 1950, kdy museli klášter opustit. Po roce 1990 obnovila kongregace v Tasovicích své působení. Ve farnosti působí jen řádoví kněží.

⁶Uctívané Palladium země České, obrázek staroboleslavské Madony, je reliéf 19 cm vysoký a 13,5 cm široký, vytepaný v mědi, nazývané někdy také mědí korintskou, a silně pozlacený. Vznikl v době od konce 14. do poloviny 15. století z kovu původního reliéfu z dob úsvitu křesťanství na našem území za prvních Přemyslovců. Stylově se hlásí do okruhu Madony svatovítské, s tzv. krásnoslohou drapérií, s náznakem bolestného výrazu ve tváři. Zdobení perlami a kameny přidala doba barokní.

Frýdek

Svou činnost zde redemptoristé započali v roce 1938, kdy museli odejít z exercičního domu v Hlučíně z důvodu jeho připojení k Německé říši. V roce 1939 postavili exerciční dům a do kláštera přenesli tiskový apoštolát. Jejich působení bylo přerušeno druhou světovou válkou, kdy museli obě budovy opustit. Po osvobození se navrátili na pouhých pět let, kdy byl v rámci celorepublikové Akce „K“ klášter zrušen. Obě budovy byly v roce 1993 redemptoristům navráceny. V klášteře působí komunita redemptoristů s farním úřadem. Exerciční dům kongregace prodala Charitě, která v něm provozuje Dům pokojného stáří.

Jablonec nad Nisou

Redemptoristická kolej v Jablonci nad Nisou byla zřízena při chrámu Nejsvětějšího Srdce. Fara připadla v roce 1944 kongregaci redemptoristů. Kolej zanikla v rámci Akce K.

Odkazy:

<https://cirkevnihistorie.estranky.cz/clanky/dieceze-v-ceske-republice/katolicka-akce-1949.html>

<https://www.hrady.cz/klaster-redemptoristu-s-kostelem-sv-alfonse-a-panny-marie-fatimске>

<https://www.praha2.cz/file/Oht1/Zderaz-web.pdf>

<https://kostelnakarlove.com/historie/historie-kostela/>

<https://www.obeccervenka.cz/cs/obec-cervenka/historie/>

<https://svata-hora.cz/o-svate-hore/historie/>

<http://www.svatykajetan.cz/kostel/>

www.klasterkraliky.cz/historie/dejiny-klastera

<http://www.encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/redemptoriste>

<https://rumburk.farnost.cz/farnost/filipov/bazilika.php>

<http://www.muzeum.svitavy.cz/stale-exp/mestsky-pamatkovy-okruh/kostel-sv-josefa/62-1/>

https://www.czwiki.org/wiki/Redemptoristick%C3%BD_konvent_%28Sv%C4%9Btec%29

<http://www.oubilsko.cz/historie>

https://web.archive.org/web/20150612043542/http://www.nockostelu.cz/index.php?pg=kostel_sv_michala

https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_domu&load=974

<https://www.rkfp.cz/cs/historie-kostela>

<https://svataanna.nemocnicepk.cz/historie/>

<http://hamelika.wz.cz/h00-02.htm>

http://www.libejovice.cz/alt/hist_juvenat.php

<https://pastvu.com/p/405130>

<http://www.mistopis.eu/mistopiscr/slezsko/hlucinsko/hlucin.htm>

<https://www.farnost-kv.cz/farnost-sv-mari-magdaleny/historie/kostel-panny-marie-ustavicne-pomoci-redemptoriste/>

<https://www.cirkev.cz/archiv/030623-farnost-ve-stare-boleslavi-prevezmou-pallotini>

<https://www.historickaslechta.cz/autor-pise/palladium-zeme-ceske/>

https://cloud2s.edupage.org/cloud/010_sv_Klement_Hofbauer.pdf?z

[%3Aqp7P4snvB290wqX8OiWIM9101jDANnqls6ewNdbWF1eyNTAgCgULIdapQDPCxPT3](https://www.historickaslechta.cz/autor-pise/palladium-zeme-ceske/)

<https://doo.cz/otevrenechramy/147-otevrene-chramy.html>

https://www.czwiki.org/wiki/Redemptoristick%C3%A1_kolej_%28Jablonec_nad_Nisou%29